

Як батькам навчити дитину хороших манер **Гарні манери - важливий соціальний навик, який батькам** **слід розвивати у дитини вже з раннього віку**

Сім'я – головний орієнтир

Як правило, діти переймають всі ті принципи ввічливості, якими користуються в родині, незалежно від того, чи займаються з ним цілеспрямовано чи ні. Тому найголовніше правило у вихованні хороших манер – починати потрібно з родини. Коли малюк почне ходити в дитячий сад або школу – він, звичайно ж, підлаштується під колектив і його норми поведінки. Але базові навички повинні прищеплювати саме батьки. Неможливо навчити або змусити слідувати загальноприйнятому етикету, якщо вдома дитина не бачить цього. Проаналізуйте той приклад, який малюк спостерігає кожен день. Якщо ви хочете, щоб ваша дитина відповідала цьому прикладу – значить, ви на вірному шляху. В іншому випадку, потрібно спершу переглянути поведінку батьків і всіх членів сім'ї.

Якщо ви навчите свою дитину бути ввічливою і уважною до оточуючих, це дозволить їй сформувані хороші манери. Такий навик принесе їй велику користь в майбутньому. Навчити дитину хорошої поведінки буде легше, якщо ви встановите правила хороших манер у різних ситуаціях.

Коли ви навчите дитину хороших манер, ви й самі відчуєте переваги від цього. Всі батьки люблять чути від вчителів або інших батьків, які чемні й виховані їхні діти. Батьки, чії діти вміють чемно розмовляти по телефону, можуть не турбуватися, коли їх дитина бере трубку. Крім того, батьки ввічливих дітей не бояться ходити з ними в гості.

Як виховати в дитині ввічливість. Розглянемо кілька рекомендацій, які допоможуть прищепити дитині хороші манери. Починайте з раннього віку - і з часом ви будете приємно здивовані.

Покажіть приклад гарної поведінки

Ви повинні демонструвати дитині приклад гарної поведінки вдома. Це може прозвучати банально, але ви завжди повинні пам'ятати, що діти завжди наслідують своїх батьків. Почніть з самого основного.

Говоріть «будь ласка» і «спасибі» протягом дня. Говоріть це дітям. Говоріть це своєму чоловікові, продавцеві в магазині і всім, з ким спілкуєтеся протягом дня. Переконайтеся, що дитина чує, як ви вимовляєте ці слова.

Заохочуйте дитину теж використовувати ці слова. Нагадуйте про це дитині, коли це необхідно. Якщо дитина каже: «Дай мені...» або «Мені потрібно...» і чекає, що ви дасте їй той чи інший предмет, скажіть їй, щоб вона попросила ввічливо. Поясніть, що вона повинна використовувати такі слова, як «Будь ласка» і «Можна мені...?»

Всім подобається, коли їм дякують. Дякуйте дитині навіть за дрібниці, наприклад, за те, що вона передала сіль за обідом.

Проявляйте терпіння

Щоб дитина навчилася хороших манер, може знадобитися певний час. Зміни не відбуваються швидко, особливо, якщо при цьому змінюється щось звичне для дитини. Але якщо вносити зміни в м'якій формі і постійно поправляти дитину, коли вона робить щось неправильно, це дасть потрібний результат.

Можливо, вам доведеться витратити місяці на те, щоб домогтися змін. Але коли ви побачите, як всі члени сім'ї ввічливо розмовляють між собою, це може в цілому змінити атмосферу в сім'ї на краще. Це поліпшить і ваші взаємини з чоловіком. Чоловіки і дружини відчувають позитивні емоції, коли їм дякують за те, що вони роблять для сім'ї (наприклад, готують смачну їжу або роблять роботу по дому).

Учіть дитину вдячності

Прищепити дитині хороші манери - не те ж саме, що навчити її ввічливих фраз. Важливим елементом хороших манер є вдячність і повага.

Коли діти висловлюють свою подяку за те, що батьки роблять для них, вони:

- відчують себе краще;
- перестають сприймати те, що батьки роблять для них, як належне;
- розвивають емпатію, оскільки розуміють, що інші люди стараються заради них.

Якщо дитина не відчуває вдячності, вона росте егоїстичною і сприймає все, що у неї є, як належне. І навпаки, дитина, яка говорить «будь ласка» і «спасибі», часто справляє враження доброзичливої і турботливої людини. Обидві ці якості гідні захоплення.

Починайте якомога раніше

Дитину можна почати вчити хороших манер з півтора року. Почніть з того, що навчить її говорити «будь ласка» і «спасибі», коли це доречно. Це корисно, навіть якщо дитина ще не розуміє, чому потрібно бути ввічливим. Коли батьки демонструють хороші манери під час прийому їжі (наприклад, не ставлять лікті на стіл або говорять: «Передай, будь ласка, сіль»), діти починають робити так само.

Батьки можуть прищеплювати дитині хороші манери в ігровій формі. Ви можете використовувати для цього ляльки або м'які іграшки. Спробуйте зіграти в таку гру: дозвольте дитині зіграти роль батька, а самі побудьте неслухняною дитиною.

Продовжуйте вчити дитину хороших манер в міру її зростання

Старші діти повинні знати, що потрібно сказати, коли їм дарують подарунок, коли їх знайомлять з іншою людиною, коли вони піднімають слухавку телефону тощо.

Через певний час дитина звикне до правил поведінки в різних ситуаціях, і їй не потрібно буде нагадувати. У міру дорослішання дитина буде пам'ятати про правильні манери, і вам менше потрібно буде контролювати її.

Не забувайте хвалити дитину, коли вона без ваших підказок проявляє хороші манери. Дитина буде намагатися повторювати поведінку, за яку ви її хвалите.

Гарні манери – досить важлива навичка, яка допомагає дитині соціалізуватися в міру дорослішання

Ми часто бачимо дітей, які влаштовують істерики в людних місцях або поведуться зухвало. У таких випадках думаємо: «Чому батьки не навчили дитину гарних манер?». Але багато хто не знає, яких саме манер потрібно змалечку вчити дитину.

Основні правила поведінки, яких потрібно навчити дітей, не такі вже й складні. Однак якщо цього не зробити, дитина виросте невихованим дорослим. І це змінити буде набагато складніше.

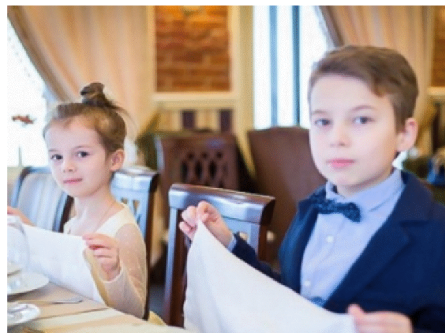
Прищеплювати дитині гарні манери важливо, бо вони допомагають їй бути уважною до людей навколо. Манери спрямовують фокус уваги дитини із її власних бажань і потреб на бажання й потреби інших. Таким чином, манери допомагають дітям стати кращими.

Прищепити дитині гарні манери упродовж короткого терміну неможливо. Це тривалий процес, і починати його потрібно з раннього дитинства. Наприклад, обмінюючись іграшками, діти вчаться піклуватися про близьких людей і дружити. Словом, гарні манери – це не ознака до належності до вищих верств суспільства, а навичка, необхідна кожному.

Розгляньмо основні правила поведінки, яких необхідно навчити дитину.

Говорити «будь ласка», «дякую», «вибачте»

Якщо дитина хоче щось, вона повинна сказати про це ввічливо, наприклад: «Дайте мені, будь ласка, склянку води». Це і є гарні манери. Висловлення подяки, коли дитина отримує бажане, також важливе. Якщо дитина штовхнула когось або щось розлила, вона має сказати: «Мені дуже шкода». Діти часто виявляють неповагу в таких випадках. Якщо дитина не почула, що їй сказали, вона повинна сказати: «Вибачте, я не почула».

Ці фрази – не просто дивовижні слова. Вони допомагають дитині зрозуміти, як важливо ставитися до навколишніх із повагою.

Ніколи не говорити поганого про зовнішність людей

Діти повинні знати, що неввічливо висловлювати коментарі про зовнішність людей. Не можна також висміювати своїх однолітків. Поясніть дитині, що колір шкіри, зріст, зовнішня краса тощо даються людині від природи, і це не можна обговорювати. Не можна також сміятися над іменами або прізвищами людей чи говорити фрази на кшталт: «Ти нудний». У спілкуванні з людьми доцільно користуватися відомим правилом: якщо не маєш що сказати – помовч.

Вітати гостей посмішкою або словами «привіт» або «добридень»

Для дорослих це правило може видатися банальним, бо вже міцно ввійшло у звичку. Але діти іноді не звертають уваги на появу гостя, а це не ввічливо. Необхідно навчити дитину вітати гостей, навіть незнайомих, посмішкою й словами вітання.

Рукоштовування й зоровий контакт також є елементами етикету при вітанні. Якщо дитина не звертає уваги на когось із батьків, коли ті повертаються додому, – це не ввічливо. Зокрема, коли хтось іде, також необхідно посміхнутися й попрощатися. Така поведінка – не лицемірство. Ви даєте зрозуміти дитині, що кожна людина заслуговує на повагу й люб'язне ставлення.

Стукати, перш ніж заходити

Привчіть дитину стукати, перш ніж заходити в кімнату. Цій простій дії дитину слід навчити вдома. Батьки можуть не приділяти такій звичці належної уваги, вважаючи її банальною. Але ситуація виглядає інакше, коли дитина входить до вас у спальню, коли ви спите. Тому навчіть дитину стукати, перш ніж заходити.

Не перебивати інших

Перебивати іншу людину, коли вона говорить, неввічливо, незалежно від того, дитина це чи дорослий. Навчіть дитину, що вона може почати говорити тільки тоді, коли закінчить її співрозмовник. Перебивати співрозмовника – не досить шанобливо. Крім того, під час розмови важливо приділяти повну увагу співрозмовнику й підтримувати з ним зоровий контакт.

Не шепотіти на вухо

Дитина не повинна підходити до мами й шепотіти їй щось на вухо, коли вона розмовляє з гостями. Поясніть дитині, що це не ввічливо і вона повинна говорити вголос. Якщо дитина соромиться або не може сказати щось у голос, вона має сказати: «Вибач, можна тебе на хвилинку? Це важливо».

Прикривати рот, чхаючи або кашляючи

Дитина може забути прикрити рот, кашляючи або чхаючи. Тому батьки повинні привчити її до цього. Поясніть їй, що важливо прикривати рот рукою або хустинкою, інакше мікроби потраплять на тих, хто поруч. Також непристойно очищати ніс у присутності інших людей. При потребі це можна зробити у ванній.

Завжди ділитися своїми солодощами та іграшками

Навчіть дитину пропонувати частування людям, які знаходяться поруч, якщо вона збирається щось їсти. Наприклад, якщо в неї є коробочка цукерок, вона повинна запропонувати солодощі іншим людям, і тільки після цього їсти сама. Зокрема, потрібно ділитися своїми іграшками з однолітками. Якщо в гості прийшла інша дитина, не досить ввічливо говорити їй: «Не чіпай мої іграшки».

Відрекомендуватися під час телефонного дзвінка

Важливо також навчити дитину правил телефонного етикету, хоча часто цьому приділяється недостатньо уваги. Поясніть дитині, що вона завжди повинна називати своє ім'я, коли комусь телефонує, і тільки після цього переходить до суті розмови. Це основне правило телефонного етикету, що матиме для дитини велику користь у старшому віці.

Не брати чужі речі

Діти не повинні брати речі, які їм не належать, навіть якщо вони викликають у них цікавість. Діти з раннього віку мають поважати особисті кордони інших людей. Чужі речі чіпати не можна навіть у своєму домі, якщо тільки вам не дозволили це. Зокрема, якщо дитині дозволили в гостях погратися певною іграшкою, вона не повинна просити забрати її додому або влаштувати з цього приводу істеріку.

Повертати те, що ви взяли

Якщо дитина взяла склянку води або їжу у свою кімнату, вона повинна повернути порожній посуд або тарілку на кухню. Перевдягнувшись, старий одяг дитина повинна віднести у кошик для брудного одягу. Якщо дитина гралася своїми іграшками, після цього вона має скласти їх у корбку, а не кидати на підлогу. Діти, які навчаються організованості, у майбутньому стають відповідальними й вихованими дорослими.

Дякувати за подарунки

Усі батьки повинні навчити цього своїх дітей. Це важливо, адже діти отримують багато подарунків від бабусь, дідусів, інших родичів і знайомих протягом року. Слід дякувати за кожен подарунок. Можливо, дитина хотіла отримати щось інше, але вона повинна подякувати людині, що та приділила час, щоб вибрати подарунок. Якщо подарунок дитині не сподобався, можна подякувати просто за уважність і люб'язність.

Правила поведінки за столом

Особливо важливо навчити дитину правил поведінки за столом. Багато сімей збираються за столом, і сімейні вечери стають доброю нагодою навчити дитину правил поведінки. Розгляньмо основні правила поведінки за столом.

Необхідно:

- мити руки перед їжею;
- використовувати виделку під час їжі;
- вибачитися, якщо вам потрібно вийти з-за столу;
- накладати в тарілку стільки їжі, скільки ви зможете з'їсти;
- дякувати людині, яка приготувала обід або вечерю.

Не можна:

- жувати з відкритим ротом;
- розмовляти з набитим ротом;
- гратися з їжею або столовими приборами;
- відкрито показувати, що вам не подобається страва;
- нахилитися над столом;
- ставити лікті на стіл під час їжі;
- колупатися в зубах за столом.

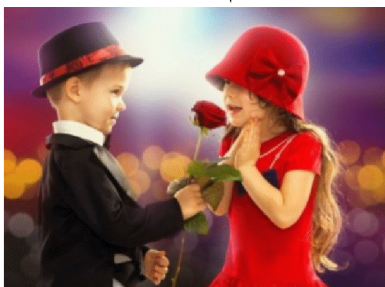
Хоча прищеплювати дитині гарні манери важливо, слід також розуміти, що не можна ігнорувати її думку. Неправильно було б змушувати дитину дякувати за страву, яка їй не сподобалася, натомість можна запропонувати їй виокремити те, що припало до душі або просто подякувати за турботу й докладені зусилля.

Діти зазвичай повторюють за своїми батьками, тому вам варто показати дитині позитивний приклад. Можна також навчити дитину правил поведінки в ігровій формі, підготувавши їй питання про те, як поводитися в тих чи інших ситуаціях. Наприклад: «Ти пішов у крамницю по молоко й не зміг знайти його на прилавках. Продавець розмовляє з іншим клієнтом. Як ти вчиниш?»

Навчаючи дитину манер, розповідайте їй, чому це важливо. Логічне пояснення приведе до того, що дитина швидше погодиться з вами. Не забувайте хвалити дитину за гарні манери. Вона потребує вашого схвалення.

Навчаємо дітей хороших манер в ігровій формі

Сім цікавих і веселих способів ефективно навчити дітей хороших манер

Уміння поводитись допомагає нам доброзичливо спілкуватись один з одним, адже етикет насправді не що інше, як спосіб добре ставитись до оточуючих людей і отримувати у відповідь таке ж хороше ставлення. Хороші манери можуть зробити життя дитини більш щасливим і цікавим, адже виховані й добропорядні люди легше заводять друзів і частіше чують від оточуючих «так», аніж «ні».

Звісно, дитині легше ввічливо відреагувати у випадку «Дякую за чудовий конструктор», ніж «Дякую за колючий коричневий светр-безрукавку». Однак

необхідно навчати дітей проявляти хороші манери в будь-яких, навіть у найнеприсмішких ситуаціях. До того ж діти володіють природною здатністю розуміти уважність, повагу й чесність, тобто тими якостями, які є принципами етикету.

Але чи може навчання етикету бути цікавим? У цій статті запропоновано перевірені методи навчання дітей, які виходять за рамки класичного «Мамо, можна, я..?», і пропонують навчання у формі гри, виробів і безлічі постановочних вистав. Pozнайомтесь із цими веселими способами, які під час навчання дитини хороших манер дозволять вам чудово проводити час.

Увічливе привітання

Чому простий акт зустрічі та привітання настільки лякає дітей, що їм легше залізти до вас у кишеньку, ніж сказати «привіт»? Це відбувається тому, що ми самі спочатку забороняємо дітям спілкуватись з незнайомцями, а потім просимо їх увічливо розмовляти з новими людьми. Ваша дитина буде справляти перше враження на людей тисячі разів у своєму житті. Тому, навчаючи її цієї навички, ви не даремно витратите час.

- **Метод навчання:** влаштуйте уявну вечірку (зі свічками або повітряними кулями) і запросіть почесних гостей – своїх дітей. Нехай вони дзвонять у двері, використовують прийоми, покликані справити на вас приємне перше враження: зоровий контакт, теплу посмішку, міцне рукостискання та увічливе звернення, наприклад, «Приємно з вами познайомитись» або «Дуже дякую за запрошення». Також розіграйте ситуацію, коли людина, яку ви вітаєте, у цей час дивиться на ваше взуття. Як ви при цьому почуваетесь?

Уміння робити та приймати компліменти

Компліменти не є чимось легковажним і банальним. У деякому відношенні вони складають саму основу дружби та підтримки. «Я бачу тебе», – кажемо ми нашим друзям мільйонами способів «...і мені подобається те, що я бачу». Уміння примусити людей радіти, відчувати себе чудово – одна з найбільш значущих і в той же час простих навичок, доступних кожній людині. Справжній комплімент приносить набагато більше користі, ніж просто «лайк» у соцмережі. Витончене мистецтво робити компліменти приносить користь і дарувальнику, й одержувачу. (Просто нагадайте дітям, щоб вони остерігались робити такі сумнівні компліменти, як: «Взагалі-то ти сьогодні непогано виглядаєш» і «Ти позбувся жиру?»).

- **Метод навчання:** ось одна стимулююча стратегія, яка може вам знадобитись. Намалюйте фарбою зірочку на шматку пінопласту (він продається в будівельних магазинах) і створіть «куточок компліментів» із красивими шпильками, кнопками й різнокольоровими блискітками. Діти повинні приколювати блискітки до зірки щоразу, коли хтось у родині робить виразний комплімент. Цей комплімент може зачіпати щось матеріальне: «Мені подобається цей колір на тобі!» або нематеріальне: «Ти такий терплячий зі мною». Одержувач компліментів повинен увічливо приймати їх. Цю зірочку можна вдягти на верхівку новорічної ялинки або поставити її в іншому куточку, надавши йому особливої чарівності.

Уміння вибачатись

Вставте в електронний пошуковик фразу «Веселі дитячі записки з вибаченнями», і ви знайдете унікальні приклади дитячих висловлювань – від карколомного: «Кращому брату на світі! Вибач за те, що я вщипнув тебе за горішки» до поетично блискучого: «Усе, за що я хочу вибачитись, це за те, що я не шкодую про зроблене, оскільки я намагався відчутти докори сумління, але не зміг». Але не лише дітям важко вибачатись. Пригадайте класичне виправдання політиків з метою уникнути звинувачень («Були зроблені помилки»). Слова вибачень примушують нас брати на себе відповідальність за наші дії й думати про почуття інших людей. На щастя, діти схильні до співпереживання. Як і всім нам, їм просто потрібно трохи практики.

- **Метод навчання:** для того щоб культивувати звичку щирих вибачень (а не цього невинного «пробач»/«вибач», яке ми й так чудово знаємо), спробуйте гру в «Шаради вибачень». Двоє гравців придумують сценарій поганої поведінки й мовчки розігрують його. Сценарії можуть бути, наприклад, такими: «Я посміявся над твоєю фотографією» або «Я кинув бананову шкірку на підлогу кухні». (Для натхнення пригадайте всі відеоляпи, які ви коли-небудь бачили). Решта гравців повинні вгадати проблему та придумати способи вибачення. Дитина, яка грає роль скривдженої сторони, люб'язно приймає вибачення. За

кожний правильний здогад нараховується один бал, а за зоровий контакт і щирість нараховується бонусний бал. За сміх один бал знімається.

Прояв вдячності

Вдячність – це щось більше, ніж просто «дякую». Насправді, це цілком може бути ключем до щастя. Дослідження показують, що вдячні діти відчують себе більш щасливими, краще вчаться в школі й рідше схильні до депресій, ніж їх менш вдячні однолітки. Нехай висловлення подяки за подарунки, доброту або чудово проведені моменти увійде у вас у звичку, тому що ваші діти все повторюють за вами. Коли ви бачите красивий захід сонця або задоволені смачною вечерею, висловлюйте свою подяку у присутності дітей, і ви навчите їх робити так само.

- **Метод навчання:** оберніть шматок стрічки навколо зап'ястка вашої дитини (зав'яжіть на бантик, а не на вузол). Протягом тижня нанизуйте на стрічку намистинки за кожний прояв вдячності дитини: одна намистинка за матеріальну подяку («Дякую за смачну печеню») і дві намистинки за нематеріальну подяку («Я безмежно радий бути частиною нашої сім'ї»). Ви можете нагороджувати дитину бонусними намистинками за творче вираження вдячності, наприклад, за несподівані записки із вдячністю. Немає намистин? Зав'яжуйте вузлики на стрічці.

Майстерний діалог

Бесіда – це вулиця із двостороннім рухом. Одна людина щось каже, а інша слухає. Слухач повинен підбадьорювати співрозмовника, підтримувати з ним зоровий контакт і ставити запитання, робити коментарі або видавати звуки, що свідчать про його зацікавленість та увагу. Часом діти такі базіки, що краще не розмовляти з ними про те, що не підлягає розголошенню, наприклад, про фінансові проблеми мами й тата. Важливо навчити їх бути лаконічними та зрозумілими в розмові.

- **Метод навчання:** гра «Дружня картоплина». Придумайте кілька цікавих тем для розмови, потім нехай пари гравців передають один одному «гарячу» картоплину. Протягом однієї-двох хвилин їм треба висловити свої міркування на тему, далі – передати картоплину другому гравцю. Така гра є важливим уроком. Дитина, яка любить занадто багато розмовляти, буде розуміти, що їй не вистачає двох хвилин і доводиться перевищувати відведений час або віддавати картоплину до того, як їй вдасться вичерпно висловитись. Точно так дитина, яка віддає перевагу коротким відповідям, зрозуміє, що вона занадто швидко прагне позбутись картоплини, не використавши належних хвилин.

Правила поведінки за столом

Правила поведінки за столом призначені для того, щоби зробити прийом їжі приємним для оточуючих. Протягом тижня щовечора зосереджуйте увагу на якомусь одному завданні – умінні жувати із закритим ротом, прибирати лікті зі столу, класти серветку на коліна, правильно тримати ніж і виделку, увічливо витирати губи – такий підхід не викличе роздратування й перевтоми дитини, і вечеря не перетвориться на суцільне ниття. Батьки повинні домагатись того, щоб діти поступово оволоділи даними навичками. У свою чергу, батьки самі повинні поводитись за столом належним чином і разом з дітьми всюди практикувати навички застільного етикету, навіть якщо ви їсте в непоказному кафе на трасі.

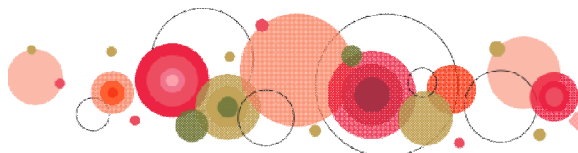
- **Метод навчання:** нехай діти зроблять з паперу бланки штрафів, а зі щільного паперу (картону) й фольги значок поліцейського, потім нехай вони по черзі стежать за порядком за обіднім столом. Порушення правил поведінки веде до штрафу, що можна оплатити привітним вибаченням: «Вибачте, офіцере. Так, я розумію, що мій рот був відкритим, коли я жував цю кашу». Людина з найменшою кількістю порушень після закінчення трапези отримує право вибрати десерт.

Телефонний етикет

Коли справа стосується телефонів та інших пристроїв, навчання правил етикету ускладнюється вдвічі: діти повинні навчитись правильно користуватись своїми гаджетами і, звісно, навчитись того, коли ними не можна користуватись. Рекомендується встановлювати домашні правила, коли й де можна вмикати телефон. Важливо наполягати на суворому дотриманні таких правил. Батьки самі повинні користуватись мобільним телефоном з повагою до

присутніх при цьому дітей. Не можна вести електронне листування в той час, коли діти розмовляють з вами. А під час вечері треба обов'язково відкласти телефон подалі.

- **Метод навчання:** це може здатись архаїчною навичкою, але дитину необхідно вчити того, як телефонувати. Уявіть себе другом дитини або кимось у бібліотеці чи магазині й попросіть її зателефонувати вам на мобільний телефон з домашнього телефону, щоб розіграти можливі варіанти взаємодії. Слідкуйте за такими моментами, як представлення дитиною себе: «Добрий день! Мене звали Олена. Я телефоную, щоб дізнатись, чи продасте ви іграшку, яку я шукаю», мова при цьому повинна бути чіткою й досить гучною, закінчення розмови – увічливим: «Дуже вам дякую. Я скоро прийду. До побачення!». Після того як дитина набуде впевненості, вона може спробувати зробити реальний дзвінок.

За матеріалами

<https://childdevelop.com.ua/articles/upbring/9748/>

<https://childdevelop.com.ua/articles/upbring/900/>

<https://childdevelop.com.ua/articles/upbring/6085/>

ЗДО №400 ХАРКІВ